

לפי גירסה אחרת, זהו מילחמת-שילטון פשוטה בין שני האישים הזקנים, כאשר פראנצ'יה, החלש יותר, מגן על הטריטוריה שלו מפני חידרת הפאלאנגות של ג'מיייל, שהן גורם חזק הרבה יותר. לפי גירסה שלישית, המשלימה את שתי הקודמות, קשור המאבק גם ביחס לסורים. פראנצ'יה היה נשיא לבנון בימי מילחמת האזרחים האחרונה (ולפי דעת הפלסטינים, הוא היה האשם העיקרי בפרוץ המלחמה. לדבריהם הוא פיארדל מקומי, צר-אפק וטיפש, והוא גרם למלחמה מתוך רצונו הקנאי לשמור על המישטר הפיאודלי בי ארצו).

בשיא המילחמה, כאשר הקואליציה הלבנונית-שמאלית-מוסלית מית-פלסטינית עומדה לגבור על הי קואליציה הנגדית, הלבנונית-נוצית רית-ימנית, קרא פראנצ'יה לסורים להתערב ולפלוש ללבנון. הסורים נענו להזמנה ברצון, פתחו במילחמה החדשה נגד אש"ף והצילו את הנוצרים.

מאז יש יחסים ידודתיים בין פראנצ'יה והסורים. ג'מיייל ושמעון הסכימו אף הם להתערבות הסורים ובירכו עליה, אך יחסיהם עם הסורים פחות טובים.

ראשון-במעלה. במישטר הפיאודלי, רצח של כמשיך-השושנה הוא פשע פוליטי שאין חמור ממנו. ואכן, פראנצ'יה הזקן הגיב באולטימטום. הוא נתן לאנשי הפאלאנגות במחוז את הברירה: לפרוש מן הפאלאנגות ולמסור את נשקם לצבא הפרטי שלו, או לנטוש את האיוור, או להרצח. הרוב נכנע ומסר את נשקו. האחרים ברחו לביירות המיוזחת, מעוז הפאלאנגות. איוורו של פראנצ'יה נשאר בשליטתו הבלעדית.

מוות בחורשה

ב זה נגמרה הסצנה הראשונה במער ערכה זו. השניה לא היתה פחות זוועתית.

באחד הלילות, הלילה ישבו נסתים הי אולטימטום של פראנצ'יה בצפון, אירע משהו נורא בימיות.

במחוז בעלבך בבקעה, המקום שבו שרדו העתיקות הנחרדות מי ימי הרומאים, בקירבת הנכבול הי סורי, בוצע מעשה-זוועה נוסף.

אנשים בלתי-מוזנים פקדו את הבתים בכמה כפרים. על פי רשימות ערוכות שהיו

פרטיים הנוצריים התבצרו במעוזיהם, בי עיקר בהרה-לבנון, ושם ריכזו גם את נשקם הכבד — ארטילריה כבדה, רכב משוריין ועוד. ברור כי הסורים ניצלו את מידת המת-האחים בצפון כדי לתפוס לי פחות חזק מן השמחים הנוצריים האלה. חקם נעשה בהסכמה אולי מת שז דעת-הקהל הלבנונית והי מל-עירבית, כי הכל הבינו שרק הי סורים מסוגלים למנוע שפיכת דמים נוראה בין הנוצרים לבין עצמם.

ברכה ישראלית

ל פתע עברה העלילה מן הצפון והי מיוזחה אל ביירות עצמה.

לא ברור איך קרה הדבר. גם כאן זה נפתח בפרובוקציה קטנונה. הסורים טענו כי הנוצרים ירו והרגו שניים מחייליהם. הם גם טענו שהם נעלבו מדברי הפאלאנגות, כאילו הסורים ביצעו את הרצח באיוור בעלבך.

כך או אחרת — לפתע, החלו הי סורים בהתקפת-מחץ כללית על הי רוכעים הנוצריים בעיר-הכורה.

רעה זו עדיפה על רעה נוראה יותר — טבח הדדי של רבבות ומאות-אלפים. הפלישה הסורית אורגנה על-ידי האמריקאים. הנרי קיסינג'ר ראה בה הזדמנות מצוינת למשוך בעורתה את הסורים מן המחנה הסובייטי אל האמריקאי. למעשה הוא מכר את לבנון לסוריה, תמורת כיתוף ברית סורית-אמריקאית.

ממשלות ישראל, בהנהגת יצחק רבין, נתנה את ברכתה לפלישה הסורית ושיתפה עימה פעולה. הי מניע העיקרי היה נעוץ בעובדה כי הסורים לחמו בכוחות אש"ף. רבין פעל על פי העיקרון המקודש על ממשלות ישראל: מזה שרע לי אש"ף, מוכרח להיות מוב לישוראלי.

רבין עצמו סבר כי כדאי להגיה לסורים להגיע עד לגבול ישראל, ובכך לחסל את עצמאות אש"ף בלבנון אחת ולתמיד. אולם רבין חשב להגיד זאת לדעת-הקהל הי-ישראלי, מה גם ישאו עמד במאבק מר נגד שימרון פרס. שיכול היה לנצל את העניין נגדו. לכן הוצע, "הקו האדום", לסורים נשאר מצפון לליטאני. בדרום הושלט, בעזרת ישראל, הכוח הנוצרי הי פועל בחסות צה"ל, שגם בו קיימות כל היריבויות הפנים-ינוצריות הקיימות בצפון.

נסיכים חמונאים

ה פעולה הסורית בביירות אינה מהווה, אפוא, התפתחות חדשה. היא רק מהווה צעד אחד נוסף לקראת ההשגת תלטות המוחלטת של הסורים על לבנון. המצב דומה, במידת-מה, לפלישת הי-רומאים לארץ-ישראל בימי הבית השני. או התחרו ביניהם שני נסיכים חמונאיים. אחד מהם קרא לרומאים לבוא ארצה, כדי להיעזר בהם נגד השני. הרומאים באו, השליטו סדר, תיווכו. לאחר מכן הקימו בארץ מישטר של חסות, בהנהגת מנהיגים מקומיים שהיו מקובלים עליהם (בית הורדוס). לבסוף הדיחו גם את אלה, והפכו את הארץ למישבה רומאית. הי תהליך הסתיים בחורבן הבית.

הסורים נקראו ללבנון על-ידי מנהיגות נוצרית-ימנית קיצר-רואי, ישרצתה להי עזר בהם כדי לחסל את שוהרית-הרפורמה המקומיים (שהיו ברובם מוסלמים) ואת אש"ף. כיום קמים הסורים על מזמיניהם, כשמנוי עימם להשמיד כל גורם-כוח העי לול להפריע להם לשלוט בלבנון לצמיתות. המנהיגים הנוצריים קוצרים את הפורענות שהם זרעו בעצמם.

מובן מאליו שאין לנוצרים כל אפשרות להתנגד לאורך-ימים. איש לא יחוש לעזר רחם. מבחינה מוסרית, הם איבדו מומן כל שמץ של אהדה, ביגלל מעשי-הזוועה הרבים שלהם. מבחינה לאומית, רואה בהם העולם הערבי כולו בוגדים, סוכני ישראל. וגם מבחינה מעשית, מבינים הכל — וגם אויבי סוריה בעולם הערבי — כי פשוט אין תחליף לשילטון הסורי. אין אף גורם לבנוני אחד המסוגל למנוע שפיכת-דמים נוראה והתפוררות הארץ לרסיסים, אם יסתלקו הסורים.

בניגוד לסיפורים המתפרסמים מדי יום בכלי-התיקורת הישראליים, אין אש"ף מעוניין במישחק כלל. אמנם, הסורים פלי שו ללבנון כדי לחסל, בין השאר, את העצמאות של אש"ף. הם לא הצליחו בכך, הן בשל התנגדות הפלסטינים, הן בשל ההתערבות הפוליטית של סעודיה, שכתפה על סוריה פשרה סורית-אש"פית.

פשרה זו מזויקה מעמד מילחמת-הלי-טאני החזירה את יאסר עראפאת לגדולה בעולם ביכלל, ובעולם הערבי בפרט. ידוק רתו עלתה, והוא פועל עתה במתינות מתור שבת, כשהוא מקובל על כל הגורמים הי-ערביים והבינלאומיים כגורם ממתן-ואחד ראוי. אין לאש"ף כל חשק לחזור על טעות משנת 1976, כאשר גרף למילחמת-האחים הלבנונית בעל כורחה, ומבלי שהיה לו עניין בכך.

אש"ף מקיים כיום יחסים חיוביים עם הסורים, כבחינת "כבדהו וחשדהו". אין הוא פועל נגד סוריה, אך גם אין הוא מוותר על עצמאותו המדינית. הסורים, מצידם, אינם פועלים — לפחות לפי שעה — נגד אש"ף. במאבק הנוי כחי, אש"ף שומר על נייטרליות.

הכח והכח

איך בה זה משפיע על ישראל? אם ישברו הסורים את הפאלאנגות, (המשך מעמוד 31)

..כוח הארתעה": טאנקים סורים מול עיירה לבנון

ביירות דומה, במיקצת, לחיפה. בשכונות המערביות האוכלוסיה היא מוסלמית, ושם שולטים המוסלמים ובעלי-ביתם, כוחות אש"ף. בשכונות המיוזחות — ארספיה, עין-אל-רמאנה, סין-אל-פיל וכו' — תאוכ לוסיה היא נוצרית, ושם שולטים הפאלאנגות ובעלי-ביתן.

הסורים פתחו בהפגזה נוראה ורצופה על שכונות אלה. היא פגעה בלא אבחנה בי אוכלוסיה, בבנינים ציבוריים ופרטיים. תחילה לא היה ברור מה מבק שים הסורים להשיג. אך בהדרגה התבררה התמונה. הפעם מבקשים הסורים להביא, פשוטו כמשמעו, לחיסול הפאלאנגות. נראה כאילו הם רוצים לנצל את השתלשלות המאורעות כדי לכסוף את שילטון נם בלבנון על-ידי שכינת כל אוי הלהתנגדות הלבנונית, שעוד שרדו.

כאשר דיברו כלי-התיקורת בישראל על "ההתקפה על עצמאות הלבנון", הם דיברו נישות. עצמאות זו שוב אינה קיימת מאז 1976. כאשר פלש הצבא הסורי ללבנון במלוא כוחו, בברכת המנהיגות הנוצרית בלבנון, העול הערבי והקהילה הבינלאומית.

הברכה ניימנה, כי הכל הבינו שהסורים הם הגורם היחיד היכול למנוע בעד הי ללבנונים לשחט איש את רעהו ולהביא לליה על הארץ כולה. אך איש לא השלה את עצמו כי הסורים פועלים לשם שמיים. הכל ידעו כי סיפוח לבנון לסוריה — במישור או בעקיפין — הוא יעד היסטורי של סוריה, מזה עשרות בשנים, ואינו תלוי בקיומו של מישטר זה או אחר בדמשק, אך באותם ימים נאשים היה נראה כאילו

בידיהם, הם אסרו כ-70 גברים. 38 מהם — בדיוק כמיספר בני-האדם שנרצחו בליל מותו של טוני פראנצ'יה — נמצאו למחרת היום מוטלים בחורשה סמוכה. הם הוצאו להורג. כולם היו נוצרים, בני העדה הי אורתודוקסית.

הזוועה השניה הרחימה את הי ארץ כמו הראשונה. איש לא ירע בדיוק מי ביצע אותה.

כלי-התיקורת הישראליים תודרו הוצע, דיע, כדבר מובן מאליו, שהמעשה בוצע בידי "המחבלים". מנהיגי הנוצרים רמזו, כימעט בגלוי, שהרצח בוצע בידי הצבא הסורי, או שרות-הביטחון הסוריים. כמיל שמעון אמר, בוהלות, שהרוצחים "אינם לבנונים ואינם אורחים". הסורים עצמם טענו שהרוצחים הם נוצרים. כתבים זרים ניחשו שהרוצחים היו אנשי אל-יעיקה, האירגון הפלסטיני הפועל מטעם הסורים ובחסותם.

החידה נשארה בעינה. ההנחה היא כי הרצח היווה, איכשהו, גאולת-ידם נקמה על רצח טוני פראנצ'יה ואנשיו. בינתיים קרה בצפון דבר נוסף. בטענה שעליהם למנוע התלקחות מילחמת-אחים נרחבת בין אנשי פראנצ'יה והפאלאנגות, פלשו יחידות, צבא-ההרתעה הערבי "כוח השלום, הפועל בחסות הליגה הערבית, אך המורכב כימעט כולו מיחידות הצבא הסורי) לצפון המדינה.

עד כה היו האיוורים הנוצריים בצפון המדינה הופשיים, פחות או יותר, מכיבוש סורי ישרי. כאשר חדרו הסורים ללבנון ושמו קץ למילחמת-האזרחים, סירבו הי נוצרים למסור את נשקם או להגיה לצבא הסורי לתפוס את איווריהם. הצבאות הי

כיום מתייחסים ג'מיייל ושמעון לסורים כשינאה ובחשה, בניגוד לי פראנצ'יה הנעזר בהם, וזהו רקע נוסף לסיכסוך.

(מנהיג נוצרי חשוב אחר, ריימונד אדה, התנגד מלכתחילה להזמנת הסורים. הוא קרא לעמיתיו הנוצריים להתחר עם הי מוסלמים והפלסטינים כדי לשמור על לבי נון העצמאית, ולמנוע את פלישת הסורים. כתוצאה מכך התקשו בחייו, והוא הי עמשי בפאריס, שם פירסם השבוע קול-קורא בגנות המנהיגות הנוצרית בי מולדתו).

יתכן מאד כי הפאלאנגות רצו לנצל את הריגת שני מפקדיהם כדי לשים קץ לשילטון המקומי של פראנצ'יה. על כל פנים, כאחד הי לילות ביצעו מעשה-הזוועה: הם תקפו את העיירה שבה שכן בניי אהובו של פראנצ'יה, טוני. הם רצי את טוני פראנצ'יה, את אשתו ואת ידויו, יחד עם למעלה מ-20 מבני המקום, גברים, נשים וילדים.

לולא היה מעורב בחבר בנו של מנהיג, היה זה מעשה-זוועה שייגרת. מזה כמה שנים עורכים כל הצדדים בלבנון — וב ראשם הנוצרים-המארונים — מעשי-שבת כאלה. הדיווח על מעשי-השחיתה התמיר ניים שערכו הנוצרים בשכניהם המוסלמיים, שזכו בדיווח נרחב מאד בעולם (אך לא בישראל) גרמו לסלידה רבה באירופה, ותראו לכך יששום גורם אירופי מכובד אינו מוכן לחוש לעזרת הנוצרים הלבני-נוניים.

רצח טוני פראנצ'יה הפך מעשה-זוועה שייגרת זה למאורע פוליטי